

KOMISIJA EVROPSKIH SKUPNOSTI

Bruselj, 30.7.2007
COM(2007) 454 konč.

POROČILO KOMISIJE

**proračunskemu organu o jamstvih, ki jih krije splošni proračun, stanje na dan 31.
decembra 2006**

{SEC(2007)1050}

KAZALO

1.	Uvod in vrste zajetih poslov.....	4
2.	Nove pravne podlage.....	4
3.	Dogodki v obdobju od zadnjega poročila z dne 30. junija 2006.....	5
4.	Podatki o tveganjih, ki se krijejo iz proračuna.....	5
4.1.	Opredelitev tveganja	5
4.2.	Tveganja, povezana z državami članicami.....	6
4.3.	Tveganja, povezana s tretjimi državami.....	8
4.4.	Celotno tveganje, ki se krije iz proračuna.....	8
4.5.	Razvoj tveganja.....	9
5.	Neplačila, aktivacija proračunskih jamstev in zaostala plačila.....	10
5.1.	Plačilo iz gotovinskih sredstev.....	10
5.2.	Plačilo iz proračuna.....	10
5.3.	Aktivacija Jamstvenega sklada	10
6.	Zunanji ukrepi Jamstvenega sklada	10
6.1.	Vračila.....	10
6.2.	Sredstva na koncu leta.....	10
6.3.	Ciljni znesek.....	11
7.	Ocena tveganj: ekonomsko in finančno stanje v tretjih državah, ki prejemajo najpomembnejša posojila EU.....	11
7.1.	Uvod.....	11
7.2.	Egipt.....	11
7.3.	Turčija.....	11
7.4.	Brazilija.....	12
7.5.	Maroko.....	12
7.6.	Tunizija.....	12
7.7.	Južna Afrika.....	12
7.8.	Libanon.....	13
7.9.	Jordanija.....	13
7.10.	Srbija in Črna gora.....	13

7.11. Ukrajina..... 14

1. UVOD¹ IN VRSTE ZAJETIH POSLOV

Tveganja, ki jih krije proračun Evropske unije („proračun“), izhajajo iz različnih posojilnih in jamstvenih poslov, ki se lahko razdelijo v dve kategoriji: posojila, ki jih odobrijo Evropske skupnosti za doseganje makroekonomskih ciljev, tj. posojila za makrofinančno pomoč („MFP“) tretjim državam, ter posojila za doseganje mikroekonomskih ciljev (posojila Euratom in posojila, ki jih Evropska investicijska banka („EIB“) dodeljuje zunaj EU²). Te posle od leta 1994 krije Jamstveni sklad za zunanje ukrepe („Sklad“)³, ki je bil med drugim ustanovljen za to, da omeji proračunski vpliv, ki izhaja iz zahtevkov glede jamstev, ki jih krije proračun za posojilne posle v tretjih državah. Če Sklad nima dovolj sredstev, se opre na proračun.

Uredba Sveta o ustanovitvi Sklada („Uredba o Skladu“⁴), ki je bila sprejeta leta 1994, je bila prvič spremenjena leta 1999. Po drugi spremembi Uredbe Sveta, ki jo je Svet sprejel leta 2004, se kritje Sklada umakne, če tretje države postanejo države članice. Posojila ali zajamčena posojila državam članicam se krijejo neposredno iz proračuna.

2. NOVE PRAVNE PODLAGE

V novem finančnem okviru je 1. januarja 2007 začel veljati Medinstitucionalni sporazum o proračunski disciplini in dobrem finančnem poslovanju⁵, ki so ga 17. maja 2006 sprejeli Evropski parlament, Svet in Komisija. V skladu s tem sporazumom se rezervacije Sklada oblikujejo prek proračunske postavke 4 (EU kot globalni partner) in ne več prek namenske rezerve, tako kot je to potekalo dotlej.

V skladu z Medinstitucionalnim sporazumom je bilo treba spremeniti Uredbo o Skladu, da bi odražala ukinitve rezerve. Tako je bila 30. januarja 2007 sprejeta nova Uredba Sveta⁶, ki je Skladu zagotovila tudi nov, učinkovitejši mehanizem oblikovanja rezervacij v smislu uporabe proračunskih sredstev. Poleg tega sta se okrepila preglednost in programiranje proračunskih transakcij⁷. Zato je vsebina tega poročila prilagojena.

Svet je 19. decembra 2006⁸ sklenil, da EIB odobri prenovljeno jamstvo Skupnosti za izgube pri posojilih in jamstvih za projekte zunaj Skupnosti. To jamstvo Skupnosti je omejeno na 65 % skupnega zneska izplačanih posojil in jamstev, zagotovljenih v okviru financiranja EIB, zmanjšanega za povrnjene zneske in povečanega za vse ustrezne zneske, z maksimalnim najvišjim določenim zneskom 27 800 milijonov EUR v celotnem obdobju 2007–2013. Ta

¹ COM(2007)66 in SEC(2007)241 sta vključena v prejšnje poročilo o jamstvih, ki jih krije proračun, stanje na dan 30. junija 2006.

² Podrobni podatki o mandatih EIB so prikazani v Preglednici A1 Priloge.

³ Za zadnje poročilo o Skladu glej COM(2006)695 „Izčrpno poročilo o delovanju Jamstvenega sklada“ in priloženi delovni dokument služb Komisije (SEC(2006)1460).

⁴ Uredba Sveta (ES, Euratom) št. 2728/94 o ustanovitvi Jamstvenega sklada za zunanje ukrepe, UL L 293, 12.11.1994, str. 1, kakor je bila spremenjena z Uredbo Sveta (ES, Euratom) št. 1149/1999, UL L 139, 2.6.1999, str. 1, Uredbo Sveta (ES, Euratom) št. 2273/2004, UL L 396, 31.12.2004, str. 28, in Uredbo Sveta (ES, Euratom) št. 89/2007, UL L 22, 31.1.2007, str. 1.

⁵ UL C 139, 14.6.6, str. 1.

⁶ Uredba Sveta (ES, Euratom) št. 89/2007, UL L 22, 31.1.2007, str. 1.

⁷ Za informacije o starem mehanizmu oblikovanja rezervacij glej poročilo, navedeno zgoraj v opombi 1.

⁸ Sklep Sveta 2006/1016/ES z dne 19. decembra 2006, UL L 414, 30.12.2006, str. 95.

sklep tudi predvideva, da bosta Komisija in EIB sklenili sporazum o jamstvu, v katerem bosta podrobno opredelili določbe in postopke v zvezi z jamstvom Skupnosti, ter sporazum o izterjavi, v katerem bosta podrobno opredelili določbe in postopke v zvezi z obveznostjo EIB za izterjavo zneskov, ki jih Komisija izplačala po zahtevku za jamstva Skupnosti.

V letu 2006 ni bilo nobenih novih sklepov glede posojil MFP in Euratom.

3. DOGODKI V OBDOBJU OD ZADNJEGA POROČILA Z DNE 30. JUNIJA 2006

V drugi polovici leta 2006 ni bilo izplačil v okviru posojil MFP.⁹

V drugi polovici leta 2006 ni bilo niti nobenih izplačil v zvezi s posojili Euratom. Marca 2007 je bil izplačan prvi obrok 39 milijonov EUR za financiranje varnostne nadgradnje enote 2 jedrske elektrarne Khmelnitsky in enote 4 jedrske elektrarne Rovno (K2R4) po posojilni pogodbi iz leta 2004 (protivrednost sporazuma o posojilu v višini 83 000 000 USD v EUR).

4. PODATKI O TVEGANJIH, KI SE KRIJEJO IZ PRORAČUNA

4.1. Opredelitev tveganja

Tveganje, ki ga nosi proračun, izhaja iz stanja kapitala in obresti v zvezi z zajamčenimi posli.

Neplačana izplačila se bodo pokrivala iz Sklada, če so povezana s tretjimi državami (67 % celotnega zajamčenega zneska), in neposredno iz proračuna, če so udeležene države članice (posojila za ali v korist projektov v državah članicah znesajo preostalih 33 % celotnega zneska). Velik delež zajamčenih posojil, povezan z državami članicami, je posledica zadnjih širitiv. V skladu s tretjim odstavkom člena 1 Uredbe o Skladu se s tem, ko neka država postane država članica, tveganje glede posojil s Sklada prenese na proračun.

Za namene tega poročila se za ocenjevanje tveganj, ki jih nosi proračun, uporabljata dve metodi:

- Metoda izračunavanja skupnega stanja kapitala za zadevne posle na določen dan. S to metodologijo se pridobi stopnja tveganja, ki ga nosi proračun na določen dan.
- Proračunski pristop, opredeljen kot „letno tveganje, ki ga nosi proračun“, temelji na izračunu najvišjega zneska, ki bi ga morala Skupnost izplačati v finančnem letu, ob domnevi, da so vsa zajamčena posojila neplačana¹⁰

⁹ MFP se lahko izvede tudi v obliki nepovratnih sredstev tretjim državam. Za več informacij o MFP glej letno poročilo Komisije Svetu in Evropskemu parlamentu o izvajanju makrofinančne pomoči tretjim državam v letu 2006.

Prvo in drugo izplačilo nepovratnih sredstev (vsako 11 milijonov EUR) sta bili izplačani Gruziji avgusta in decembra 2006 v skladu s Sklepom Sveta iz leta 2006.

V okviru programov MFP za leti 1997 in 2000 je bilo zadnje izplačilo nepovratnih sredstev za Tadžikistan (7 milijonov EUR) izvedeno oktobra 2006.

Tudi Albanija je prejela nepovratna sredstva v višini 13 milijonov EUR, kar je ustrezalo zadnjemu obroku po Sklepu Sveta iz leta 2004.

¹⁰ Za namene tega izračuna se predvideva, da se neplačana posojila ne povečujejo, tj. upoštevajo se samo zapadla plačila (glej tudi oddelek 1 Priloge).

<i>Preglednica 1: Skupni zneski, kriti od 31. 12. 2006, v milijonih EUR</i>				
	Stanje kapitala	Obračunane obresti	Skupaj	%
<u>Države članice*</u>				
MFP	365	2	367	2 %
Euratom	436	6	442	3 %
EIB	4 482	42	4 524	28 %
<u>Vmesni seštevek za države članice*</u>	5 283	50	5 333	33 %
<u>Tretje države</u>				
MFP	604	6	610	4 %
Euratom	-	-	-	
EIB	10 311	103	10 415	64 %
<u>Vmesni seštevek za tretje države</u>	10 915	110	11 025	67 %
Skupaj	16 198	159	16 358	100 %
* Vključno z Bolgarijo in Romunijo, saj sta se EU pridružili 1. 1. 2007.				

Preglednice A1, A2, A3 in A4 Delovnega dokumenta služb¹¹, ki je priložen k temu poročilu („Priloga“), vsebujejo druge podatke o teh skupnih zneskih, zlasti glede najvišjega določenega zneska, izplačanih zneskov ali stopenj jamstva.

4.2. Tveganja, povezana z državami članicami

Trenutna tveganja glede držav članic izhajajo iz posojil, ki so bila izplačana pred pristopom.

Proračun bo v letu 2007 nosil tveganje, povezano z državami članicami, v višini 812 milijonov EUR, kar vključuje tudi Bolgarijo in Romunijo, saj sta 1. januarja 2007 pristopili k EU. Iz Preglednice 2 je razvidno, da ti državi zasedata prvo in drugo mesto glede na znesek.

¹¹ SEC(2007).

Preglednica 2: Razvrstitev držav članic glede na izpostavljenost v zvezi z najvišjim tveganjem, ki ga nosi proračun v letu 2007 (v milijonih EUR)

Razvrstitev	Država	2007	%
1	Romunija*	263,4	32,4 %
2	Bolgarija*	155,7	19,2 %
3	Češka republika	102,2	12,6 %
4	Poljska	98,4	12,1 %
5	Slovaška	72,8	9,0 %
6	Slovenija	39,2	4,8 %
7	Madžarska	35,6	4,4 %
8	Ciper	15,7	1,9 %
9	Litva	14,8	1,8 %
10	Latvija	8,5	1,0 %
11	Estonija	4,7	0,6 %
12	Malta	1,0	0,1 %
	Skupaj	812,1	100 %
* Državi članici od 1. 1. 2007			

4.3. Tveganja, povezana s tretjimi državami

Sklad bo v letu 2007 nosil največje tveganje, povezano s tretjimi državami, in sicer v višini 1 203 milijone EUR. Spodaj je naštetih deset držav, ki se uvrščajo najvišje glede na znesek. Te države predstavljajo 78 % tveganja, ki ga Sklad nosi v letu 2007. Analiza in komentar gospodarskega položaja teh držav sta podana v oddelku 7 spodaj.

<i>Preglednica 3: Razvrstitev 10 najpomembnejših tretjih držav glede na izpostavljenost v zvezi z najvišjim tveganjem, ki ga nosi proračun v letu 2007 (v milijonih EUR)</i>			
Razvrstitev	Država	2007	% skupnega najvišjega tveganja
1	Egipt	152,9	12,7 %
2	Turčija	151,0	12,6 %
3	Braziliya	130,3	10,8 %
4	Maroko	117,4	9,8 %
5	Tunizija	112,2	9,3 %
6	Južna Afrika	93,6	7,8 %
7	Libanon	56,4	4,7 %
8	Jordanija	44,8	3,7 %
9	Srbija in Črna gora ¹²	43,5	3,6 %
10	Ukrajina	36,8	3,1 %
Skupaj za vseh 10		939,0	78,0 %

Sklad pokriva zajamčena posojila 38 držav in 2 regionalnih enot z rokom zapadlosti konec leta 2035. Podrobni podatki za vsako državo so navedeni v Preglednici A2 v Prilogi.

4.4. Celotno tveganje, ki se krije iz proračuna

Iz proračuna se bo v letu 2007 kril celotni znesek 2 015 milijonov EUR, ki predstavlja dolgovane zneske v tem letu, pri čemer na države članice odpade 40 % (glej Preglednico A2 v Prilogi).

¹² Zdaj Republika Srbija in Republika Črna gora.

4.5. Razvoj tveganja

Tveganje v zvezi z državami članicami bi se moralo v prihodnje zmanjšati, saj se posojila vračajo in z novimi članicami se ne bo več podpisovalo posojilnih pogodb v okvirih jamstvenih posojil Euratom, MFP ali EIB (glej grafikon A1 v oddelku 1.3 Priloge).

Posojila MFP tretjim državam so predmet posameznih sklepov Sveta. Komisija ni trenutno dala nobenega novega predloga glede dodeljevanja posojil. Vendar bo Komisija v letu 2007 mogoče podala predlog o dodelitvi posojila MFP v višini 50 milijonov EUR in nepovratnih sredstev Libanonu v višini 30 milijonov EUR.

Posojila Euratom državam članicam ali, v nekaterih upravičenih državah nečlanicah (Ruska federacija, Republika Armenija, Ukrajina), ima najvišji določen znesek 4 milijarde EUR, pri čemer je bilo 85 % tega zneska že porabljenega. Preostala razlika znaša približno 600 milijonov EUR.

V okviru mandatov EIB za obdobje 2000–2007 ostaja za izplačilo še 9 830 milijonov EUR. Poleg tega EIB na koncu leta 2006 ni podpisala nobenih posojilnih pogodb na podlagi Sklepa Sveta o posebnem posojilnem poslu za zadevne vrste projektov v Rusiji, Belorusiji, Moldaviji in Ukrajini¹³. Najvišji določen znesek po tem sklepu je 500 milijonov EUR s stopnjo jamstva 100 % in se izteče 31. julija 2007.

Najpomembnejša postavka, ki bo vplivala na tveganje za proračun v prihodnje, je nedavno jamstvo Skupnosti, podeljeno EIB¹⁴ za obdobje, ki se začne 1. februarja 2007 in izteče 31. decembra 2013 (z možnostjo podaljšanja za šest mesecev). To jamstvo Skupnosti je omejeno na 65 % skupnega zneska izplačanih posojil in jamstev, zagotovljenih v okviru financiranja EIB, zmanjšanega za povrnjene zneske in povečanega za vse ustrezne zneske, z maksimalnim najvišjim določenim zneskom 27 800 milijonov EUR. Ta maksimalni najvišji določen znesek je razdeljen na dva dela: osnovni najvišji znesek 25 800 milijonov EUR in neobvezno pooblastilo v višini 2 000 milijonov EUR. Poraba neobveznega zneska bo odvisna od rezultata vmesnega pregleda, ki je predviden za leto 2010. Osnovni najvišji znesek je razdeljen na naslednje obvezujoče regionalne najvišje zneske:

- predpristopne države: 8 700 milijonov EUR;
- sosednje in partnerske države: 12 400 milijonov EUR;
- Azija in Latinska Amerika: 3 800 milijonov EUR;
- Južnoafriška republika: 900 milijonov EUR.

Grafikon A2 v oddelku 1.3 Priloge podaja simulacijo izplačil v okviru sedanjih mandatov in novega mandata ter njihov učinek na oblikovanje rezervacij Sklada.

¹³ Sklep Sveta 2005/48/ES z dne 22. decembra 2004, UL L 21, 25.1.2005, str. 11.

¹⁴ Glej tudi oddelek 2 tega poročila.

5. NEPLAČILA, AKTIVACIJA PRORAČUNSKIH JAMSTEV IN ZAOSTALA PLAČILA

5.1. Plačilo iz gotovinskih sredstev

Komisija črpa iz svojih gotovinskih sredstev, da prepreči zamude in z njimi povezane stroške pri servisiranju svojih posojilnih poslov, če dolžnik zamuja s plačili Komisiji¹⁵.

5.2. Plačilo iz proračuna

V drugi polovici leta 2006 ni bilo zabeleženih neplačil, tako da ni bilo zahtevkov za proračunska sredstva pod proračunsko postavko 01 04 01, „Jamstva Evropske skupnosti za dajanje posojil“.

5.3. Aktivacija Jamstvenega sklada

V primeru zapoznelih plačil prejemnika (tretjih držav) posojila, ki ga je odobrila Skupnost ali za katero je Skupnost jamčila, mora Jamstveni sklad pokriti primanjkljaj v roku treh mesecev od datuma zapadlosti plačila.¹⁶

V drugi polovici leta 2006 ni Sklad prejel nobenih zahtevkov.

Skupna zaostala plačila na dan 31. decembra 2006, tj. zamudne obresti Republike Argentine, znašajo 1 718 493,12 USD. Od tega je treba v Sklad še vrniti 1 448 433,44 USD (1 099 797,60 EUR). Ker Sklad ni prejel zahtevkov za preostalo razliko, se znesek plača EIB. Komisija in EIB sta že večkrat opozorili argentinske organe, da je treba v celoti povrniti ta zaostala plačila, preden EIB ponovno začne posojilne posle v tej državi. Razprave o tem vprašanju se bodo nadaljevale na naslednjem srečanju v okviru makroekonomskega dialoga med EU in Argentino.

6. ZUNANJI UKREPI JAMSTVENEGA SKLADA¹⁷

6.1. Vračila

V drugi polovici leta 2006 ni bilo vračil.

6.2. Sredstva na koncu leta

Na dan 31. decembra 2006 so neto sredstva Sklada znašala 1 378 954 442,51 EUR.

Na dan 31. decembra 2006 je stanje posojilnih in jamstvenih poslov z obračunanimi obrestmi za Bolgarijo in Romunijo znašalo 2 899 334 719,06 EUR. Ker sta ti dve državi 1. januarja 2007 postali članici Evropske unije, je bil 14. februarja 2007 v proračun odplačan znesek 260 940 124,72 EUR.

¹⁵ Prim. člen 12 Uredbe Sveta (ES, Euratom) št. 1150/2000 z dne 22. maja 2000, kakor je bila spremenjena, o izvajanju Sklepa št. 94/728/EC, Euratom o sistemu virov lastnih sredstev Skupnosti.

¹⁶ Za podrobnejše informacije glej oddelek 1.4.3. Priloge.

¹⁷ Letno poročilo Komisije o Jamstvenem skladu in njegovem upravljanju v letu 2006: COM(2007)362 in SEC(2007)869.

6.3. Ciljni znesek

Sklad mora doseči ustrezno raven (ciljni znesek) 9 % skupnih neplačanih obveznosti do virov sredstev iz vsakega posla, vključno z obračunanimi obrestmi. Razmerje med sredstvi Sklada (1 118 014 317,79 EUR) in neplačanimi obveznostmi do virov sredstev (11 025 065 532,58) v smislu Uredbe o Skladu je znašalo 10,1 %. Ker to presega ciljni znesek, je treba izvesti poplačilo iz Sklada v proračun, kot je določeno v tretjem odstavku člena 3 Uredbe o Skladu.

Kot je določeno v novih pravilih o oblikovanju rezervacij, se bo ta presežek v višini 125 750 000,00 EUR v letu 2007 vnesel v predhodni osnutek proračuna za leto 2008.

7. OCENA TVEGANJ: EKONOMSKO IN FINANČNO STANJE V TRETJIH DRŽAVAH, KI PREJEMAJO NAJPOMEMBNEJŠA POSOJILA EU

7.1. Uvod

Prejšnji deli poročila podajajo informacije o količinskih vidikih tveganja, ki ga nosi proračun. Te podatke pa bi morala spremljati ocena kakovosti tveganja, ki je odvisna od vrste posla in plačilne sposobnosti posojilojemalca (glej oddelek 4.3). Preglednice za ocenjevanje tveganja po državah so navedene posebej v Delovnem dokumentu služb Komisije. Spodaj je naveden kratek povzetek te analize za deset držav, ki imajo v letu 2007 najvišje letno tveganje za proračun. Oddelek 2 Priloge prinaša analizo še osmih držav.

7.2. Egipt

Zaradi naložbene politike (zlasti neposrednih tujih naložb) ter močnega izvoza blaga in storitev se je gospodarska rast **Egipta** povečala s 4,6 % v letu 2005 na 6,8 % v letu 2006. Inflacija je padla na enomestno število, še vedno pa obstajajo inflacijske težnje. Brezposelnost ostaja visoka pri vrednosti več kot 10 % delovne sile. Kljub izboljšanju gospodarskega položaja in prodaje podjetij v (pol-)državni lasti se je splošni javni dolg komaj kaj zmanjšal (7,9 % v letu 2006 v primerjavi z 9,6 % za leto 2005). Reforme v finančnem sektorju napredujejo. Kljub nedavni privatizaciji večje banke država še vedno močno obvladuje bančni sistem. Do dokončanja reforme finančnega sektorja bosta najbrž pretekli še dve ali tri leta. Trdna fiskalna politika v kombinaciji z ustrezno monetarno politiko bi morala pozitivno vplivati na ustvarjanje delovnih mest.

7.3. Turčija

V **Turčiji** je letna rast BDP v letu 2006 znašala 6,1 % v primerjavi s 7,4 % v letu 2005. Domače povpraševanje je raslo hitreje od skupne proizvodnje, zaradi česar se je primanjkljaj tekočega računa v letu 2006 povečal na 7,9 % BDP v primerjavi s 6,3 % v letu 2005. Zasebna potrošnja se je v drugi polovici leta upočasnila zaradi zaostritve monetarne politike, ki je sledila nestanovitnosti iz maja in junija 2006. Pričakuje se, da se bo zmanjševanje rasti v letu 2007 nadaljevalo in povzročilo stabilizacijo primanjkljaja tekočega računa, kar s precejšnjo verjetnostjo kaže na scenarij mehkega pristanka. Čeprav se je tekoči proračun financiral brez težav, je še vedno prisotna ranljivost, saj bi notranji dejavniki ali zunanji pretres lahko povzročili spremembo tokov. Turčiji zaradi razmeroma visokega zunanjega dolga (skoraj 50 % BDP) grozi precejšnje razvrednotenje valute. Dejavniki, ki povečujejo odpornost gospodarstva proti pretresom, v nasprotju s položajem pred letom 2001, vključujejo prožno ureditev menjalnih tečajev ter zaupanja vredno in neodvisno centralno banko. Uradne rezerve

centralne banke so v letu 2006 znašale približno 45 milijard EUR, kar ustreza več kot 5-mesečnemu uvozu.

7.4. **Brazilija**

Rast v **Braziliji** se je po upočasnitvi v letu 2005 povrnila in v letu 2006 na račun stabilne potrošnje prebivalstva in ponovnega vzpona zasebnega vlaganja dosegla približno 2,9 %. Zmanjševanje inflacije se je v letu 2006 nadaljevalo in doseglo najnižjo stopnjo od uvedbe režima za doseganje ciljne inflacije v letu 1998. Medtem ko se je zaradi predhodnega povečanja vrednosti valute v letu 2006 občutno upočasnila rast izvoza, so se izboljševali trgovinski pogoji in državi omogočili, da je v letu 2006 brez težav vzdrževala presežek tekočega računa (ocenjen na 0,6 % BDP). Zunanja občutljivost Brazilije se je zmanjšala zaradi občutnega znižanja stopenj zunanjega dolga po tem, ko je država konec leta 2005 predčasno v celoti odplačala dolg Mednarodnemu denarnemu skladu, v začetku leta 2006 pa je odplačala še dolg Pariškemu klubu. Država je tudi odplačala vse svoje globalne obveznice („Brady Bonds“). Delež zunanjega dolga v BDP se je zmanjšal s 36,4 % v letu 2004 na 18,9 % na koncu leta 2006. Prizadevanja za zmanjšanje javne zunanje zadolženosti se obrestujejo: vodilni agenciji za kreditne ocene sta kreditno sposobnost Brazilije od februarja izboljšali. Precejšnja občutljivost ostaja kljub nedavnemu napredku z upravljanjem javnega dolga. Javni dolg je še vedno večji kot 50 % in je zelo odvisen od nihanj obrestnih mer, zlasti glede relativno kratke povprečne zapadlosti.

7.5. **Maroko**

Gospodarstvo **Maroka** je v letu 2006 zabeležilo realno rast BDP 8,1 %. To je predvsem rezultat izjemne letine v kmetijstvu in, bolj splošno, dinamičnosti različnih gospodarskih sektorjev. Inflacija je z letno stopnjo 3,3 % še vedno nizka. Javnofinančni primanjkljaj se je znižal na 2,1 % BDP (v primerjavi s 5,3 % za leto 2005). Javni dolg je znašal 57 % BDP. Brezposelnost ostaja na stopnji 9,7 %, revščina (15 % prebivalstva živi z manj kot 2 USD na dan) in visoka nepismenost odraslih (47,7 %) pa še vedno ostajata glavna izziva za maroške oblasti.

7.6. **Tunizija**

Rast BDP v **Tuniziji** je v letu 2006 dosegla 5,8 % v primerjavi s 4 % v predhodnem letu (napovedi za leto 2007 znašajo 6 %). Inflacija se je z 2 % povečala na letno stopnjo 4,7 % v prvih desetih mesecih leta 2006, predvsem zaradi povečanja cen nafte na mednarodnih trgih. Centralna banka je bila zaradi obvladovanja tega trenda v letu 2006 prisiljena povečati svojo ključno obrestno mero (prva prilagoditev v treh letih). Primanjkljaj tekočega računa je dosegel 2,6 % BDP, državni dolg pa se je povzpел na 54,8 % BDP. Brezposelnost s povprečjem 13,4 % aktivne delovne sile ostaja visoka.

7.7. **Južna Afrika**

V **Južni Afriki** je letna rast BDP v letu 2006 znašala 5 % (realno), potem ko je leta 2005 dosegla 5,1 %. Pričakuje se, da bo rast v letu 2007 skoraj dosegla 5 %. V letu 2006 je centralna banka povečala stopnjo refinanciranja s 7 % na 9 %, da bi ohranila inflacijo v območju med 3 % in 6 %. Primanjkljaj tekočega računa se je povečal s 3,8 % v letu 2005 na 5,6 % v letu 2006. Pričakuje se, da bo v letu 2007 ostal približno na 5 %. Neposredne tuje naložbe in drugi pritoki kapitala (portfeljske naložbe) več kot odtehtajo primanjkljaj tekočega računa. To je povzročilo povečanje neto rezerv v zlatu in tuji valuti, ki so dosegle vrednost 3

do 4 mesecev skupnega uvoza. Zunanji dolg uradnim upnikom se je v letu 2006 znižal na 2 % BDP – najnižja stopnja v podsaharski Afriki (povprečje 16 %) – in pričakuje se, da bo v letu 2007 padel na 1,9 %. Fiskalni primanjkljaj v zadnjih dveh letih ostaja pri 0,4 % BDP in v letu 2007 se pričakuje rahel presežek (0,3 %). Južna Afrika je mlado tržno gospodarstvo s srednjim prihodkom, pri čemer storitve pokrivajo skoraj dve tretjini južnoafriškega gospodarstva, izvoz pa večinoma temelji na rudarstvu. Največja tveganja so nihanje pritokov kapitala (portfeljske naložbe), pretresi cen izvoznega blaga in notranji pritiski, ki izvirajo iz visoke brezposelnosti, velike neenakosti, visoke stopnje razširjenosti HIV/aidsa ter visoke stopnje kriminala.

7.8. Libanon

Vojaški konflikt je povzročil izredno močan pretres za gospodarstvo **Libanona**. Leta 2006 se je nacionalni BDP realno znižal za 5 %, javnofinančni primanjkljaj se je v primerjavi z letom 2005 skoraj podvojil in dosegel 14 % BDP, stopnja javnega dolga pa je dosegla rekordnih 190 % BDP. Trenutno ni na voljo statističnih podatkov o brezposelnosti. Inflacija je z letno stopnjo 5 % zmerna. Libanon ostaja ena najbolj zadolženih držav na svetu. Vzdržnost dolga je resno ogrožena zaradi potrebe po takojšnji obnovi, ki je sledila vojni leta 2006, in zaradi politične nestabilnosti, ki jo povzroča izostanek konsenza glede reform, ki bi jih bilo treba izvesti.

7.9. Jordanija

Gospodarstvo **Jordanije** je v letu 2006 še naprej hitro raslo, ocenjuje se, da realna rast BDP znaša 6 % (2005: 7,2 %). Visoka stopnja prilivov in intenzivna dejavnost v storitvenem sektorju sta povečali zasebno potrošnjo. Stopnja brezposelnosti se je znižala s 14,8 % v letu 2005 na 13,9 % v letu 2006. Po zmanjšanju subvencij za ceno nafte se je stopnja v letu 2006 povečala na 6,3 % (2005: 3,8 %). Organi so v letih 2005 in 2006 pospešili fiskalno prilagajanje s strategijo, ki se osredotoča na odpravo subvencij za gorivo in ohranjanje omejitve porabe. Ta prizadevanja so prinesla zmanjšanje proračunskega primanjkljaja (brez subvencij) na 7,5 % BDP z 10 % leta 2005. Zunanji primanjkljaj tekočega računa (vključno s subvencijami) za leto 2006 se je rahlo zmanjšal s 17,8 % v letu 2005 na 16 % BDP (in v primerjavi s presežkom 11,6 % leta 2003). Rast izvoza blaga je ostala stabilna. Trgovinski primanjkljaj se je zmanjšal s 47 % BDP v letu 2005 na 37,1 % v letu 2006. Primanjkljaj tekočega računa pa se še nadalje financira z izredno močnimi pritoki kapitala, vključno z neposrednimi tujimi naložbami, prilivi in portfeljskimi prilivi.

7.10. Srbija in Črna gora

V **Srbiji** je (realna) letna rast BDP v letu 2005 znašala 6,3 %. V prvi četrtini leta 2006 je rast ostala na 6,3 %. Primanjkljaj tekočega računa je v letu 2005 dosegel 9,8 % BDP. V letu 2006 se je še naprej povečeval. Bruto prilivi neposrednih tujih naložb so leta 2005 znašali 6,1 % BDP, medtem ko je zunanji dolg države konec julija 2006 znašal 66 % BDP. Javni dolg se je po odpisu 600 milijonov EUR zmanjšal s pomočjo Pariškega kluba, kar je bilo povezano z uspešno zaključitvijo programa MDS februarja 2006.

V **Črni gori** je (realna) letna rast BDP leta 2005 znašala 4,1%. V prvi polovici leta 2006 se je rast povečala na 6,5%. Primanjkljaj tekočega računa je leta 2005 dosegel 12,2 % BDP. V letu 2006 se je še naprej povečeval. Neposredne tuje naložbe so leta 2005 dosegle 22,8 % BDP, medtem ko je zunanji dolg države ob koncu leta 2005 znašal 42,6% BDP.

Julija 2006 je Črna gora po razglasitvi neodvisnosti s Srbijo sklenila notranji sporazum o delitvi finančnih pravic in obveznosti po sukcesiji Srbije nekdanje državne zveze.

7.11. Ukrajina

Realna rast BDP v **Ukrajini** je znašala približno 7 % (2,6 % v letu 2005). Tekoči račun je negativen pri približno 1,5 % BDP v primerjavi s presežkom 3 % leto poprej, kar je posledica visokega povpraševanja po uvozu in višjih cen za uvoz energije, vendar tudi nihanj na trgu jekla (ukrajinski glavni izvozni sektor, ki pokriva 40 % celotnega izvoza). Zunanji javni dolg Ukrajine se je znižal na približno 12 % BDP (15,3 % v letu 2005), medtem ko je boljši dostop zasebnega sektorja do tujih kapitalskih trgov potisnil skupni zunanji dolg na skoraj 50 % BDP. Decembra 2006 se je inflacija povečala na medletno raven 11,6 %, tudi zaradi višjih cen uvoza energije. Glavna tveganja so še vedno povezana z nemirnim političnim položajem ter posledično neenotnostjo pri oblikovanju politike. Avgusta pa je Standard & Poor's potrdil, da dolgoročna boniteta Ukrajine ostaja na oceni „BB“, zlasti zaradi nizke stopnje zadolženosti.